

SOUČASNOST A BUDOUCNOST EVROPSKÝCH PATENTŮ

ZUZANA TONAROVÁ

Faculty of Law, Masaryk University, Czech Republic

Abstract in original language

Příspěvek se zabývá současným a navrhovaným budoucím stavem evropského patentového systému. Cílem je popsat nedostatky současné situace a zvážit možné přínosy plánovaného zavedení „jednotného patentu“, které by mělo být doprovázeno sjednoceným systémem řešení sporů. Zmíněny budou také aspekty patentového systému USA, jež by mohly sloužit jako inspirace pro evropské patenty. Článek dále prozkoumá pravděpodobný vliv nové evropské úpravy patentů na situaci v České republice.

Key words in original language

Evropský patent, jednotný patent, sjednocený systém řešení patentových sporů, Evropská patentová úmluva

Abstract

The paper deals with the current and proposed future state of European patent law system. The aim is to explain the weaknesses of the present situation and evaluate possible gains from the planned establishment of the “unitary patent” accompanied with the unified patent litigation system. Aspects of U.S. patent law system are provided as a potential inspiration for European patents. The article explores the potential impact of the new European patent system on the Czech Republic.

Key words

European patent, unitary patent, unified patent litigation system, European Patent Convention

1. UVOD

Evropský vynálezce může požádat o patentovou ochranu prostřednictvím přihlášky k národnímu patentu, evropskému patentu či mezinárodnímu patentu. Pokud je jeho záměrem získat patentovou ochranu pro území Evropy, logicky se rozhodne pro evropský patent. Na základě názvu tohoto patentu - "Evropský patent" - by se mohl domnívat, že jeho udělením získá jeho vynález automaticky ochranu pro celou Evropu. Skutečnost je však jiná. Žadatel o patent si musí určit, pro jaké evropské státy bude patentovou ochranu požadovat a v těchto státech také musí uhradit správní poplatky a poskytnout překlad patentové dokumentace. Pokud tedy žadatel zamýšlí získat patentovou ochranu ve všech evropských státech, je to pro něj značně nákladné a administrativně náročné.

Evropský patent je upraven v Úmluvě o udělování evropských patentů uzavřené v Mnichově dne 5. října 1973 (dále jen "Evropská patentová

úmluva" nebo též „EPC“) a v Úmluvě o evropském patentu, uzavřené v Lucemburku dne 15. prosince 1975. Obě úmluvy fungují v rámci Evropské patentové organizace ("EPO"), jež vznikla v roce 1973 v Mnichově a zahrnuje celkem 38 členských států, včetně České republiky. Přihláška k evropskému patentu může být podána buď u Evropského patentového úřadu, nebo u jednotlivých národních patentových úřadů.¹ Jak bylo naznačeno výše, Evropský patent může být udělen pro všechny nebo jen pro několik smluvních států.² Jakmile je patent udělen, stává se národním patentem členských států uvedených v přihlášce a podléhá vnitrostátním právním předpisům těchto států. Evropský patent tedy neposkytuje jednotnou ochranu, ale představuje jakýsi svazek národních patentů, z nichž každý se řídí jiným právem.³

2. NEJZÁVAŽNĚJŠÍ PROBLÉMY STÁVAJÍCÍHO PATENTOVÉHO SYSTÉMU V EVROPĚ

Na tom, že stávající Evropský patent neposkytuje efektivní patentovou ochranu a zhoršuje tak konkurenceschopnost evropských podniků – zejména malých a středních podnikatelů, panuje obecná shoda. Jako hlavní slabiny systému evropských patentů bývají identifikovány tři problémy: (i) vysoké náklady a neefektivita, (ii) problémy s překlady (iii) nejednotné soudnictví.

2.1 VYSOKÉ NÁKLADY A NEEFEKTIVITA

Ve stávajícím systému evropských patentů je pro některé podniky, a zejména pro jednotlivce, velmi složité a z finančního hlediska často nemožné, žádat pro svůj vynález patentovou ochranu pro území celé Evropy. Na druhou stranu však množství podniků působí na velké části evropského trhu a mají zájem na tom, aby jejich patentované produkty či technologie nebyly kopírovány dalšími osobami v zemích, pro které již nemohly požádat o patent. Tato skutečnost může snižovat šanci podniků na úspěch v mezinárodní konkurenci a může také demotivovat k provádění dalšího výzkumu a vývoje.

Na alarmující situaci v oblasti nákladů na evropský patent upozornila také Evropská Komise ve svém oznámení z roku 2007⁴, ve kterém

---

¹ U národních patentových úřadů však nelze podat rozdělenou evropskou patentovou přihlášku, kterou lze podat pouze přímo u Evropského patentového úřadu v Mnichově nebo na jeho pobočce v Haagu. (viz. Pravidlo 36 odst. 2 Prováděcího předpisu k Úmluvě o udělování Evropských patentů přijaté v roce 2006)

² Úmluva o udělování evropských patentů uzavřená v Mnichově dne 5. října 1973 (dále jen "Evropská patentová úmluva" nebo též „EPC“)

³ Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě KOM (2007) 165 - Zlepšení patentového systému v Evropě. (dále jen "Sdělení Komise")
Dostupný z:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0165:FIN:CS:HTML>

⁴ Tamtéž.

uvedla, že získání Evropského patentu účinného ve 13 evropských státech je přibližně 11krát nákladnější než získání patentu ve Spojených státech a asi 13 krát nákladnější než získání japonského patentu, pokud jsou uvažovány také procesní náklady a náklady na překlady. Celkové náklady pro 20-tiletou patentovou ochranu jsou v Evropě téměř devětkrát nákladnější než v Japonsku a v USA.

Vysoké náklady jsou způsobeny řadou vyžadovaných poplatků ale také byrokratickou náročností. Vysoké náklady souvisejí s povinností překladů patentů, respektive patentových nároků a patentové dokumentace do jazyků členských států, pro které je žádána patentová ochrana. Poplatku podléhá také samotné určení smluvních států, ve kterých bude patent požívat ochranu (tzv. určovací poplatek).⁵ Mimo to je třeba platit udržovací poplatky za patentovou přihlášku, které se hradí třetí a dále každý další rok po podání přihlášky.⁶ V neposlední řadě vznikají vysoké náklady v důsledku neexistence jednotného patentového soudního systému. Vzhledem k tomu, že porušení patentu je řešeno národními soudy, musí si vlastníci patentů najímat místní právníky, platit soudní poplatky atd.⁷

2.2 PROBLÉMY S PŘEKLADY

Velký problém pramení z povinnosti žadatelů o Evropský patent opatřit překlad patentové dokumentace do jazyků všech států, v nichž žádá o patentovou ochranu. To je také jeden z důvodů, proč je evropský patent nákladnější například ve srovnání s patentovým systémem v USA, kde se problém s překlady nemusí řešit. Podle EPC mohou členské státy, pro které je patent účinný, požadovat do tří měsíců od zveřejnění přiznání patentu Evropským patentovým úřadem překlad patentového spisu do jejich jazyku a za zveřejnění tohoto překladu mohou požadovat správní poplatek⁸ (např. v ČR se za překlad zveřejnění překladu patentového spisu platí poplatek 2.000,- Kč⁹). Pokud tedy původce vynálezu žádá o patentovou ochranu ve více členských státech, je pro něj jednak nákladné a jednak poměrně časově náročné dokládat ve všech státech překlady patentového spisu.

Členové Evropské patentové organizace si tento nedostatek již delší dobu uvědomují. Jako řešení mělo sloužit přijetí Londýnské dohody v roce 2000, jejímž cílem bylo výrazně limitovat povinnost překladů a tím pádem snížit náklady na získání Evropského patentu ve větším množství evropských zemí a celkově zefektivnit evropský patentový systém. Londýnská dohoda rozděluje členské státy EPO do dvou skupin - na státy, které mají jako úřední jazyk jeden z oficiálních jazyků EPO, tj. angličtinu, francouzštinu nebo němčinu, a na ostatní státy. Státy, které mají jako úřední jazyk jeden z oficiálních jazyků EPO, by se měly bez překladů zcela obejít. Patentové nároky totiž

---

⁵ Čl. 79 EPC

⁶ Čl. 86 EPC

⁷ Viz. Sdělení Komise

⁸ Čl. 65 EPC

⁹ Viz. Položka 128 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

mají být podle Londýnské dohody překládány do ve všech třech úředních jazycích EPO. Ostatní státy by se pak měly vzdát práva na překlad patentové dokumentace do svých jazycích, pokud je patent udělen v úředním jazyku EPO, který si stát zvolil, nebo je do tohoto jazyka přeložen.¹⁰ Tím se může proces udělování patentů pro jeho vlastníka zjednodušit, protože ve hře jsou pouze tři úřední jazyky EPO a s patentovými nároky v jejich znění by si mohl vlastník patentu vystačit pro všechny členské státy.

Londýnská dohoda však není závazná pro všechny členské státy EPO, nýbrž jen pro ty, které ho ratifikují. Česká republika prozatím Londýnskou dohodu nepřijala a není výjimkou, protože v současném znění ho přijalo 17 států, tedy méně než polovina členů EPO.¹¹

2.3 NEJEDNOTNÉ SOUDNICTVÍ

Velkým problémem Evropského patentového systému je nejednotnost systému vymáhání Evropského patentu a jeho zrušení. V současné době jsou totiž spory vzniklé z Evropských patentů řešeny u národních soudů členských států podle národního práva.

Obecně se v současnosti postupuje podle Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ("Nařízení Brusel I"), konkrétně se jedná o čl. 22 odst. 4, podle kterého je příslušným soudem pro řízení, jehož předmětem je zápis nebo platnost patentů, soud toho členského státu, na jehož území byl patent udělen.¹² V důsledku toho žaloby na porušení patentu, protizaloby na neplatnost patentu či žaloby na zrušení patentu mohou podléhat právním předpisům více členských států. Problémem je, že právní úpravy jednotlivých členských států se mohou značně lišit a různé národní soudy tak mohou ve stejných věcech dospívat k rozlišným nebo i protikladným rozhodnutím. Vlastník patentu, případně jeho protistrana může být vystavena mnohonásobným soudním sporům v řadě členských států, což je opět velmi nákladné, a to jak finančně tak časově.

Různost právních úprav a rozlišenost postupů jednotlivých národních soudů často vede k „forum shopping“, kdy si vlastníci patentu vybírají ty národní soudy, které pro ně budou z jejich pohledu nejvýhodnější. Velký vliv na výběr soudu mají zejména rozdíly v nákladech a

---

¹⁰ Dohoda o aplikaci článku 65 Úmluvy o udělování evropských patentů. Pozice Úřadu průmyslového vlastnictví. Dostupný z: http://www.validation.cz/LONDON_PROTOKOL_POZICE_UPV_06032008.pdf

¹¹ EPO [online]. 2011 [cit. 2011-10-12]. Status of accession and ratification. Dostupné z: <<http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/london-agreement/status.html>>.

¹² Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, čl. 22.

v rychlosti procesu. Různé národní soudy také mohou různě vykládat hmotná ustanovení evropské patentové úmluvy, což má za následek výraznou právní nejistotu.

3. ŘEŠENÍ STÁVAJÍCÍCH PROBLÉMŮ

V Evropě prozatím nebyla dosažena shoda v otázce vytvoření jednotného patentového systému, který by dokázal vyřešit dlouhodobě neudržitelné problémy stávajících Evropských patentů. Existují zde dvě snahy o zlepšení patentového systému v Evropě:

(i) řešení Evropské patentové organizace založené na přijetí Londýnské dohody a Dohody o založení Evropského systému řešení patentových sporů,

(ii) řešení Evropské unie spočívající ve vytvoření jednotného patentu EU a jednotného patentového soudnictví.

Návrhy EPO ani EU však zatím nebyly plně schváleny a realizovány, protože je složité vymyslet takový systém, který by byl v souladu s představami jednotlivých evropských států a zároveň s právními předpisy. Vytvořit efektivní patentový systém totiž není v tak různorodém celku jako je Evropa vůbec jednoduché.

Například pro patentové právníky v USA není příliš pochopitelné, proč existuje v Evropě tolik složitý, nákladný a neefektivní patentový systém, když právě patentová ochrana je v současné době velmi důležitým instrumentem pro úspěšné působení na trhu a konkurenceschopnost. Situace v Evropě a v USA se však nedá příliš srovnávat, protože Evropa není federací, kde by bylo možné poměrně jednoduše prosazovat společnou právní úpravu patentů. Výhodou USA je bezesporu také jednotný jazyk, čímž odpadají problémy s překlady patentové dokumentace, které v Evropě tvoří velkou část problémů. Správou patentů se v USA zabývá Úřad pro patenty a ochranné známky fungující v rámci Ministerstva obchodu, který uděluje patenty s jednotnou ochranou pro celé Spojené státy.¹³ Případné spory vzniklé z patentů jsou řešeny prostřednictvím civilních žalob podle jednotného zákona.¹⁴

Jak již bylo řešeno, pro Evropu je velmi obtížné, ne-li nemožné dosáhnout takové jednotnosti patentového systému, jaká funguje v USA. Na druhou stranu však je zájem na tom, aby evropské podniky uspěly v celosvětové konkurenci a proto je efektivní systém ochrany práv duševního vlastnictví jednou z klíčových otázek.

Řešení navrhované Evropskou patentovou organizací

---

¹³ Viz. <http://www.uspto.gov>

¹⁴ United States Code, Title 35, Patents. Dostupný z: <http://www.uspto.gov/trademarks/law/tmlaw.pdf>

Řešení, které předkládá Evropská patentová organizace, je založeno na stávajícím Evropském patentu, doplněném o zjednodušenou povinnost překladů zakotvenou v již přijaté Londýnské dohodě a ve zvažovaném jednotném systému patentového soudnictví.

O jednotném systému patentových soudů se již hovoří dlouho, avšak dosud nebyl žádný návrh přijat. V roce 1999 byla na mezivládní konferenci v Paříži členských států EPO stanovena pracovní skupina zabývající se návrhem řešení rozšířeného patentového soudnictví. Jejím úkolem bylo jednak prezentovat návrh textu opčního protokolu k EPC, který by obsahoval integrovaný soudní systém s jednotnými pravidly procesu a společným odvolacím soudem, a jednak definovat pravidla, na základě kterých by byla jednotná instituce založena a financována. Tyto práce vyústily návrhem Dohody o založení Evropského systému řešení patentových sporů („EPLA“ – European patent litigation agreement) a návrhem statutu Evropského patentového dvora. V roce 2005 byly předloženy poslední návrhy, které stále čekají na to, zda budou či nebudou členskými státy schváleny.¹⁵

V rámci EPLA se mělo jednat o založení mezinárodní organizace "Evropské patentové soudnictví" („European Patent Judiciary“), která měla zahrnovat Soud první instance, Odvolací soud a Registr. Jurisdikce Evropského patentového soudu měla zahrnovat porušení patentu a zrušení patentu, přičemž jazykový režim by byl založen na třech úředních jazycích EPO. Soud první instance měl být rozdělen na centrální oddělení a regionální pobočky, o jejichž zřízení by mohly požádat členské státy, které by si tak zabezpečily svoji účast na řešení sporů v prvním stupni. Registr by pak měl za úkol koordinovat práci jednotlivých poboček soudu ve členských státech.

Cílem zavedení EPLA mělo být zefektivnění stávajícího Evropského patentového systému a zejména sjednocení řešení patentových sporů. Práce na návrzích se však zastavily v souvislosti se vzrůstající diskuzí na půdě Evropské unie o možném přijetí komunitárního patentu (jednotného patentu EU) doprovázeného vlastním soudním systémem.¹⁶ Z návrhů vytvořených Evropskou patentovou organizací tak byla dosud realizována pouze Londýnská dohoda zlepšující patentový systém v oblasti překladů, jejími stranami je však stále ještě poměrně málo členských států na to, aby se projevilo výrazné zlepšení.

Návrhy Evropské unie

---

¹⁵ EPO [online]. 2009 [cit. 2011-11-05]. EPLA - European Patent Litigation Agreement. Dostupné z: <<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/epla.html>>.

¹⁶ EPO [online]. 2009 [cit. 2011-10-26]. EPLA - European Patent Litigation Agreement. Dostupné z: <<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/epla.html>>.

I v rámci EU se diskuze obecně shodují na tom, že Evropa urgentně potřebuje vytvořit jednotný, nákladově efektivní a vysoce kvalitní patentový systém s principem "one-stop-shop" nejen pro proces vyšetřování a udělování patentů, ale také pro řešení patentových sporů.¹⁷ Lisabonská smlouva vytvořila specifický právní základ pro vznik evropských práv duševního vlastnictví.¹⁸ Podle čl. 118 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále též "SFEU") mají Evropský parlament a Rada v rámci fungování vnitřního trhu přijmout opatření o vytvoření Evropských práv duševního vlastnictví, které by poskytlo jednak jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Evropské unii a jednak centralizovaný režim pro udělování oprávnění, jejich koordinaci a kontrolu na úrovni EU. Stejně tak SFEU předpokládá, že budou formou nařízení upravena pravidla pro používání jazyků ve vztahu k právům duševního vlastnictví.¹⁹

Řešení navrhované Evropskou unií spočívá v přijetí úpravy "jednotného patentu" (komunitární patent / patent EU / patent s jednotným účinkem), doprovázeného unifikovaným soudním systémem. Na rozdíl od návrhů EPLA předpokládají práce na půdě EU založení jednotného soudnictví pro řešení sporů jak z budoucích jednotných patentů EU, tak ze stávajících Evropských patentů.

Vznik jednotného patentu považuje Evropská Komise za klíčový cíl nezbytný pro podporu obchodu a konkurenceschopnosti evropských podniků. Podle statistik by měl být jednotný patent pro evropské vynálezce mnohem více atraktivní než stávající Evropský patent podle EPC.²⁰ V červnu tohoto roku se Rada Evropské unie shodla na obecném přístupu k dvěma návrhům nařízení pro úpravu jednotných patentů a vyřešení otázky překladů. V současnosti se na přípravě podílí 25 států, tedy všechny členské země EU s výjimkou Španělska a Itálie.²¹

Podoba jednotného patentu je upravena v návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany. Jednotný patent je v podstatě evropským patentem, uděleným Evropským patentovým úřadem podle požadavků stanovených v EPC, kterému bude na žádost jeho vlastníka přiznán jednotný účinek. Existence evropského patentu tedy nebude nijak narušovat současná pravidla pro průzkum, provádění rešerší a udělování patentů podle EPC. Jednotný efekt spočívá v tom,

---

¹⁷ Viz. Oznámení Komise

¹⁸ Proposal for Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection. Dostupný z: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/com2011-215-final_en.pdf

¹⁹ Smlouva o fungování Evropské unie

²⁰ Viz. Sdělení Komise

²¹ EPO [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Unitary patent / EU patent. Dostupné z: <http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/eu-patent.html>.

že patent poskytuje totožný rozsah ochrany pro všechny participující členské státy EU. Tento jednotný účinek má být zapsán v rejstříku pro jednotnou patentovou ochranu. Podle Evropské komise by mohl být první patent s jednotným efektem udělen v roce 2013.²²

Příhláška k jednotnému patentu by mohla být podána v jakémkoliv jazyce, přičemž orgány EPO by pak pokračovaly v řízení v jednom z úředních jazyků EPO. Pokud by žadatel o patent, jež je rezidentem v EU, podal patentovou přihlášku v jiném než úředním jazyce EPO, měly by mu být kompenzovány náklady na překlad do jednoho z úředních jazyků. Poté co by byl patent udělen, patentové nároky a rámec ochrany by byly přeloženy do zbylých dvou úředních jazyků EPO. Po přechodnou dobu, jež by měla trvat maximálně 12 let, by Evropské patenty s jednotným efektem, které byly vydány v Německu nebo ve Francii, měly být přeloženy také do angličtiny. Ty, které by byly uděleny v angličtině, by měly být přeloženy do jiného úředního jazyka EU. Tyto překlady by měly být prováděny do té doby, než budou dostupné vysoce kvalitní překládací přístroje, jež budou schopné zajistit přístupnost k informacím o patentu.²³

Samotná existence patentu s jednotným efektem by mohla do určité míry vyřešit problém vysokých nákladů na získání patentu, ovšem neřešila by roztržičnost řešení patentových sporů a z toho vyplývající právní nejistotu. Proto existuje snaha o přijetí dohody o vytvoření jednotného systému pro řešení sporů týkajících se patentů.

Návrh této dohody určoval jako rozhodné právo jednak tuto dohodu, dále právo EU, Evropskou patentovou úmluvu a ustanovení mezinárodních dohod použitelné ve věci patentů a zároveň schválené všemi členskými státy (viz. čl. 14 a) návrhu)²⁴. Při vytváření této dohody však vyvstávaly otázky, zda je vůbec taková soustava soudů kompatibilní s primárním právem EU. Tvůrci dohody se proto obrátili na Evropský soudní dvůr (dále jen "ESD") a vyžádali si jeho stanovisko. Práce se pak do určité míry zpomalily, když ESD ve svém posudku z března roku 2011 uvedl, že zamýšlená dohoda není slučitelná se Smlouvou o EU a Smlouvou o fungování Evropské unie (dále též "Smlouvy"). ESD totiž dospěl k závěru, že plánované patentové soudy by ve své výlučné příslušnosti nahradily vnitrostátní soudy, které by tak byly zbaveny možnosti předkládat ESD žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v této oblasti. Patentový soud by se tak stal jediným partnerem ESD v rámci řízení o žádosti o rozhodnutí o

---

²² EPO [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Unitary patent / EU patent. Dostupné z:

<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/eu-patent.html>.

²³ Europa Press Releases Rapid [online]. 2010 [cit. 2011-12-01]. Patents: Commission proposes translation arrangements for future EU Patent. Dostupné z WWW:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/870&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

²⁴ Viz Oznámení Komise.

předběžné otázce týkající se výkladu a použití práva EU. ESD k tomu uvedl, že členské státy nemohou přiznat pravomoc k řešení sporů soudu vytvořenému na základě mezinárodní dohody, která by národní soudy „připravila o jejich poslání spočívající v tom, aby jakožto „obecné soudy“ právního řádu Unie prováděly právo Unie, a v důsledku toho i o možnost, nebo případně i povinnost stanovenou v článku 267 SFEU předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v dotčené oblasti“. Tím by byly popřeny funkce svěřené vnitrostátním soudům i ESD, které jsou zásadní pro zachování samotné povahy práva zavedeného Smlouvami.²⁵

V návaznosti na negativní posudek ESD vydala rada EU za maďarského předsednictví revidovanou verzi návrhu dohody, která hovoří o „Jednotném patentovém soudu“, jež by měl zahrnovat Soud první instance, Odvolací soud a Registr. V návaznosti na stanovisko publikované ESD by byla dohoda možná pouze pro členské státy EU a zahrnovala by ustanovení o primátu evropského práva a možnost národních soudů podávat žádosti o předběžnou otázku Evropskému soudnímu dvoru. Dohoda o jednotném patentovém soudu by měla být mezinárodní smlouvou uzavřenou mezi členskými státy EU. Měla by tedy podléhat stejnému přijímacímu procesu jako běžné mezinárodní smlouvy, což znamená, že ji budou muset ratifikovat parlamenty jednotlivých členských států. Otevřenou otázkou zůstává, jestli bude pro účinnost dohody potřeba ratifikace všech zúčastněných členských států či nikoliv. V každém případě bude nutná ratifikace alespoň tří států, ve kterých je vydáváno nejvíce Evropských patentů. V současnosti by tuto podmínku splňovala Francie, Německo a Velká Británie.²⁶

4. VLIV NA ČR

Podle českého zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích (dále jen „český patentový zákon“), je možné u českého Úřadu pro ochranu průmyslového vlastnictví (dále též "český patentový úřad") podat jednak přihlášku k českému národnímu patentu, evropskou patentovou přihlášku a mezinárodní patentovou přihlášku. Český patentový zákon také obsahuje ustanovení o evropské patentové přihlášce, které jsou přiznány stejné účinky, jako má přihláška k národnímu patentu. Platí zde pravidlo rovnocennosti obou přihlášek. Pokud je tedy přihláška k evropskému patentu zveřejněna Evropským patentovým úřadem a obsahuje překlad patentových nároků do češtiny, český patentový úřad po zaplacení správního poplatku zpřístupní překlad přihlášky a oznámí tuto skutečnost ve věstníku. Přihlašovatelé pak stejně jako žadatelé o národní patent přísluší právo na přiměřenou náhradu od toho, kdo by

---

²⁵ Posudek ESD 1/09 ze dne 8. 3. 2011. Dostupný např. na <http://eur-lex.europa.eu/>

²⁶ EPO [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Unitary patent / EU patent. Dostupné z: <http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/eu-patent.html>

po zveřejnění přihlášky předmětný vynález využíval. Jak již bylo vysvětleno výše, evropský patent účinný v ČR se v podstatě stává národním patentem a tudíž má stejné účinky jako patent vydaný podle českého patentového zákona pro území ČR.

Podle českého práva dále platí zákaz dvojí ochrany, což znamená, že jeden vynález nemůže být chráněn národním a evropským patentem současně. Platí tedy, že pokud je národní patent udělen za vynález, za který byl témuž majiteli či jeho právnímu nástupci udělen evropský patent se stejným právem přednosti, národní patent se v rozsahu, ve kterém odpovídá evropskému patentu, stává neúčinným.²⁷

Jak je na tom Česká republika ve vztahu k diskutovaným inovacím v oblasti evropského patentového systému? Co se týče problematiky překladů, je třeba uvést, že Česká republika zatím není smluvním státem Londýnského protokolu. Proto platí, že všechny evropské patenty, které mají být uděleny i pro ČR musí být přeloženy do českého jazyka. Přistoupení k Londýnské dohodě by patrně mohlo přinést určité obtíže pro české podnikatele, kteří by si museli na své náklady překládat patentové nároky platné na území ČR, aby se ujistili, že se nedopouští porušení evropského patentu. Na druhou stranu by se však českým zájemcům o patent zjednodušil a zlevnil proces získávání evropských patentů pro větší množství evropských států.

Značnou úlevu českým osobám usilujícím o patentovou ochranu na území Evropy by však zajisté přinesl patent navrhovaný EU s jednotným účinkem.

5. ZÁVĚR

V současné době již pro většinu evropských podniků či vynálezců - jednotlivců není dostatečná pouze patentová ochrana v rámci jednoho státu, ale vyžadují ochranu platnou nejlépe pro území celé Evropy. Vzhledem k tomu, že současný Evropský patent fungující v rámci EPO jednotnou ochranu pro celé území Evropy neposkytuje, existuje několik návrhů na zlepšení a zefektivnění stávajícího evropského patentového systému. Podle mého názoru by bylo nejvíce přínosné zavedení jednotného patentu EU a to v pokud možno co nejjednodušší podobě. Například by mohlo být efektivní, kdyby místo tří jazyků, do kterých má být překládána patentová dokumentace, fungoval jako úřední jazyk pro jednotné patenty pouze jeden jazyk, zřejmě nejvhodnější by byla nejvíce používaná angličtina. V otázce jednotného soudnictví je poněkud problematické, že by měl fungovat na základě klasické mezinárodní smlouvy založené pouze na dobrovolném přístupu.

Jestli tedy v dohledné době opravdu bude nový systém patentů v Evropě přijat, a bude také fungovat, zůstává otázkou.

---

²⁷ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

Literature:

- Úmluva o udělování evropských patentů uzavřená v Mnichově dne 5. října 1973 (dále jen "Evropská patentová úmluva" nebo též „EPC“)
- Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě KOM (2007) 165 - Zlepšení patentového systému v Evropě. Dostupný z:
- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0165:FIN:CS:HTML>
- Dohoda o aplikaci článku 65 Úmluvy o udělování evropských patentů. Pozice Úřadu průmyslového vlastnictví. Dostupný z:
- http://www.validation.cz/LONDON_PROTOKOL_POZICE_UPV_06032008.pdf
- EPO [online]. 2011 [cit. 2011-10-12]. Status of accession and ratification. Dostupné z: <<http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/london-agreement/status.html>>.
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
- TRIMBLE, Marketa. Jiné právo [online]. 2011 [cit. 2011-11-26]. Přeshraniční problémy v patentovém právu. Dostupné z WWW: <<http://jinepravo.blogspot.com/2011/11/preshranicni-problemy-v-patentovem.html>>.
- EPO [online]. 2009 [cit. 2011-11-05]. EPLA - European Patent Litigation Agreement. Dostupné z: <<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/epla.html>>.
- EPO [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Unitary patent / EU patent. Dostupné z:
- <<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/eu-patent.html>>.
- Europa Press Releases Rapid [online]. 2010 [cit. 2011-12-01]. Patents: Commission proposes translation arrangements for future EU Patent. Dostupné z WWW:
- <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/870&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>>.
- Proposal for Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection. Dostupný z:
- http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/com2011-215-final_en.pdf
- EPO [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Unitary patent / EU patent. Dostupné z:
- <<http://www.epo.org/law-practice/legislative-initiatives/eu-patent.html>>.
- Posudek ESD 1/09 ze dne 8. 3. 2011. Dostupný např. na <http://eurlex.europa.eu/>

- Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích
- Smlouva o fungování Evropské unie

Contact – email

tonarova@mail.muni.cz